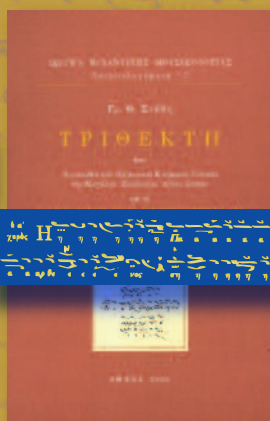
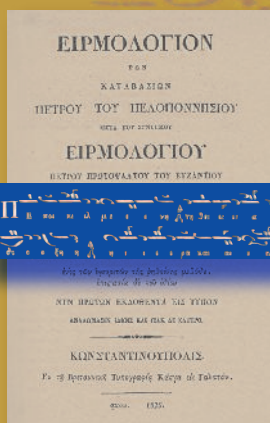
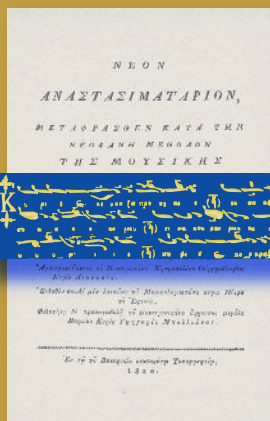

«Θεωρία και Πράξη τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης»

Η' ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΟ

Ἀθήνα,
15-18 Δεκεμβρίου 2021

«Ἡ μουσικὴ τυπογραφία τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης:
200στὴ ἐπέτειος: 1820/21–2021»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«Θεωρία και Πράξη τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης»

Η' ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΟ

“Η μουσική τυπογραφία τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης:
200στὴ ἐπέτειος: 1820/21–2021”

Ἀθήνα, 15-18 Δεκεμβρίου 2021

Τὸ Συνέδριο τὸ ὀργανώνει καὶ πραγματοποιεῖ τὸ
ΙΔΡΥΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

- ὑπὸ τὴν εὐλογία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,
- σὲ συνδιοργάνωση μὲ τὴν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν
καὶ τὸ Τμῆμα Μουσικῶν Σπουδῶν
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ὅργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

- Γρηγόριος ΣΤΑΘΗΣ, Ὁμότιμος Καθηγητῆς – Διευθυντῆς
τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας

ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

- Ἀχιλλεὺς ΧΑΛΔΑΙΑΚΗΣ, Καθηγητῆς – Κοσμήτωρ τῆς
Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ ΕΚΠΑ
- Δημήτριος Μπαλαγεῶργος, Ἀναπλ. Καθηγητῆς
- Θωμᾶς Ἀποστολόπουλος, Ἀναπλ. Καθηγητῆς
- Φλώρα Κρητικοῦ, Ἀναπλ. Καθηγήτρια

Γραμματεία, Συντονιστικὴ - Ἐκτελεστικὴ

- Γρηγόριος ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ, Διδάκτωρ
gr_anastasiou@yahoo.gr

“Theoria and Praxis of the Psaltic Art”

VIII CONFERENCE MUSICOLOGICAL – PSALTIC

“The musical typography of the Psaltic Art;
200th anniversary (1820/21–2021)”

Athens, 15-18 December 2021

Tel. & Fax (+30)20 3843545 Mob. (+30)6942576845
Web site: www.ibyzmusic.gr • E-mail conference@ibyzmusic.gr

Τετάρτη
15 Δεκεμβρίου 2021

Ἡ πρώτη μέρα τοῦ Η' αὐτοῦ Διεθνοῦς Συνεδρίου ἀφιερώνεται ἀξιοχρέως στίς συγχρονίζουσες, κατὰ εὐτυχῆ συγκυρία, ἐπετείου καί τοὺς εὐφρόσυνους πανηγυρισμούς, γιὰ σχετικές ἀναφορές:

- ☛ τὴν 50ετηρίδα ~24 Ἰουνίου 1970 – 24 Ἰουνίου 2020~ τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ μεταφορά, λόγῳ τῆς πάνδεινης πανδημίας
- ☛ τὴν ἰσόχρονη, 50ετῆ, διακονία στὸ Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τοῦ Γρηγορίου Θ. Στάθῃ
- ☛ τὴν 30ετηρίδα ~1991–2021~ λειτουργίας τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Ἐθνικοῦ καί Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

ὥρα 9.00 πρωινῆ

Αἴθουσα Πολιτιστικοῦ Κέντρου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
(Μεγ. Βασιλείου 15, Ἀθήνα – Σταθμὸς Μετρό «Κεραμεικός»)

Ἐναρξὴ τοῦ Συνεδρίου (Ἐγγραφές ἀπὸ ὥρα 8.30)

- ☛ **Καλωσῶρισμα καὶ ἔκφραση εὐχαριστιῶν**, ἀπ' τὸν Γρ. Θ. Στάθῃ, Ὁμότιμο Καθηγητῆ – Διευθυντῆ τοῦ Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας
- ☛ **Χαιρετισμοὶ** τοῦ Κοσμήτορα τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ ΕΚΠΑ, Καθηγητοῦ κ. Ἀχιλλέως Χαλδαιάκη
- ☛ **Ἀνάγνωση μηνυμάτων καὶ χαιρετισμοί**
- ☛ **Εὐλογητικὴ Προσφώνηση καὶ Κήρυξη ἐνάρξεως** τῶν ἐργασιῶν τοῦ Η' Διεθνοῦς Συνεδρίου, ἀπ' τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο, Πρόεδρο τοῦ Δ.Σ. τοῦ IBM

Τετάρτη 15 Δεκεμβρίου 2021

πρωί

Αΐθουσα Πολιτιστικού Κέντρου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

1η ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ 30ετηρίδα 1991–2021 τοῦ Τμήματος
Μουσικῶν Σπουδῶν

Πρόεδρος: Ἀχιλλεὺς Χαλδαιάκης

- 10.00 Ἀναστασία Γεωργάκη, «Τριάντα χρόνια τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν»
- 10.20 Δημήτριος Μπαλαγεῶργος, «Ὁ τομέας Βυζαντινῆς Μουσικολογίας τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἡ πρόοδος τῶν βυζαντινομουσικολογικῶν σπουδῶν»
- 10.40 Φλώρα Κρητικοῦ, «Ἡ Βιβλιοθήκη Κωνσταντίνου Ψάχου “προϊκα” τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν»

11.00 Συζήτηση – Διάλειμμα

2η ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

50ετηρίδα τοῦ Γρ. Θ. Στάθη

Πρόεδρος: Δημήτριος Μπαλαγεῶργος

- 12.00 Γρηγόριος Ἀναστασίου, «Τὸ χρονικὸ τῶν Χρονικῶν τοῦ Γρ. Θ. Στάθη γιὰ διεθνή συνέδρια σχετικά μὲ τὴν Βυζαντινὴ Μουσικὴ»
- 12.20 Κωνσταντῖνος Καραγκούνης, «Τὸ χέρι στὸν κέρσορα γιὰ τὴν Stathis Series»
- 12.50 Νικόλαος Σικλαφίδης, «Τὸ Ἴδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας στὴν ψηφιακὴ ἐποχὴ»
- 13.10 Συζήτηση – Λήξη πρωινῶν συνεδριῶν

ἑσπέρα, ὥρα 19.00

Ἱερός Μητροπολιτικὸς Ναὸς Ἀθηνῶν

50ετηρίδα τοῦ IBM: Πανηγυρικὸς – Ψαλτικὴ Ἐκδήλωση

- 19.00 Προσφώνηση τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου στὴν 50ετῆ ἐπέτειο τοῦ IBM καὶ τὴν ἐπετειακὴ ἐκδοση τοῦ τόμου Ἰδὺ ἐγὼ καὶ τὰ πε[αι]δία μου τοῦ Γρηγορίου Στάθη
- Γρηγόριος Θ. Στάθης, «Καὶ πάντες ἀπλῶς ἔχονται τῆς τέχνης ὁδοῦ» [Μανουὴλ Χρυσάφης, 1458] Πανηγυρικὸς»
- 20.00 Χορὸς Ψαλτῶν «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης». Χοράρχης: ὁ Καθηγητὴς καὶ Πρωτοψάλτης κ. Ἀχιλλεὺς Γ. Χαλδαιάκης

Πέμπτη 16 Δεκεμβρίου 2021

πρωί

Αίθουσα Πολιτιστικού Κέντρου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ἐπιστημονικὲς Ἀνακοινώσεις

3η ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Ἐμμανουὴλ Γιαννόπουλος

- 9.30 **Γεώργιος Χατζηθεοδώρου**, «Συνοπτικὴ ἀναφορὰ καὶ παρατηρήσεις στὶς ἔντυπες ἐκδόσεις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς»
- 9.50 **Πέτρος Παπαεμμανουήλ**, «Τὸ ἱστορικοκοινωνικὸ πλαίσιο τῆς Τυπογραφίας τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης ὑπὸ τὸ πρῖσμα τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ»
- 10.10 **Ἐμμανουὴλ Ξυνάδας**, «Χορηγοὶ καὶ Συνδρομητὲς ὡς βασικοὶ παράγοντες ἀνάπτυξης τῆς Μουσικῆς Τυπογραφίας – ἡ περίπτωση τῶν ἐκδόσεων τοῦ Βουκουρεστίου (1820)»
- 10.30 **Γεώργιος Σιάββας**, «Μιὰ ἐπισκόπηση αἰσθητικῆς στὰ ἔντυπα καὶ χειρόγραφα ἑλληνοφώνου ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς: ἀπὸ τὸ Θεωρητικὸ τοῦ Χρυσάνθου ἕως σήμερα»
- 10.50 **Συζήτηση**
- 11.30 **Διάλειμμα**

4η ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Θωμᾶς Ἀποστολόπουλος

- 12.00 **Ἰωάννης Χαβιαρλῆς**, «Ἀπὸ τοὺς χειρόγραφους μουσικοὺς κώδικες στὸ ἔντυπο βιβλίο: Ἀπόστολος Κώνστας ὁ Χῖος»
- 12.20 **Ἐμμανουὴλ Γιαννόπουλος**, «Ἀπὸ τὴν χειρόγραφη στὴν ἔντυπη Ψαλτικὴ. Παρατηρήσεις στὴν τυπογραφικὴ ἀποτύπωση τῶν ἐξηγήσεων τοῦ Πρωτοψάλτου Γρηγορίου καὶ τοῦ Χαρτοφύλακος Γεωργίου Χουρμούζιου»
- 12.40 **Μιχαὴλ Στρουμπάκης**, «Ἀπὸ τὸ ἔντυπο στὸ χειρόγραφο. Ἡ περίπτωση τοῦ χφ. Βιβλ. Χίου ΜΒ 8 Ἀντωνίου Μαλλέα»
- 13.00 **Νικόλαος Ταπραντζῆς**, «Ἀπὸ τὸ ἔντυπο στὸ χειρόγραφο: μιὰ διαρκὴς ἀλληλεπίδραση: ἡ περίπτωση τοῦ ὕμνου Ἄξιόν ἐστιν στοὺς χειρόγραφους κώδικες τοῦ Ἁγίου Ὁρους»
- 13.20 **Συζήτηση – Λήξη πρωινῶν συνεδριῶν**

Αΐθουσα Πολιτιστικού Κέντρου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ἐπιστημονικὲς Ἀνακοινώσεις

1η ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Μιχαὴλ Στρουμπάκης

17.00 **Δημήτριος Λάσκος**, «Ὅκ ἐν γνώσει, οὐδ' ἐξ ἀμελείας». Ἡ ἀναζήτηση τοῦ ἀρχαίου καὶ σεμνοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέλους στὶς πολλαπλὲς ἐκδόσεις τοῦ Ἀναστασιματαρίου»

17.20 **Γιάννης Πλεμμένος**, «Μουσικὴ τυπογραφία καὶ προφορικότητα: ἡ ἀκουστικὴ παράδοση τῆς “βυζαντινῆς” ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ ἡ “χρυσανθινὴ παρένθεση”»

17.40 **Σπυρίδων Πλούμης**, «Ἀπὸ τὴν προφορικότητα στὴν ἔντυπη καταγραφή: ἡ ἀποτύπωση τοῦ ὕφους τοῦ Χαριλάου Ταλιαδώρου στὸ Στιχηραρικὸ Γένος»

18.00 **Κωνσταντῖνος Σιάχος**, «Οἱ ὀρθογραφικοὶ τύποι τῶν σημείων ποιότητας στὰ τρία πρῶτα ἔντυπα βιβλία τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης: Ἦχοι πρῶτος καὶ πλάγιος τοῦ πρῶτου»

18.20 **Συζήτηση – Λήξη 1ης ἀπογευματινῆς συνεδρίας**

ἐσπέρα, ὥρα 19.30

Ἱερὸς Μητροπολιτικὸς Ναὸς Ἀθηνῶν

Ψαλτικὴ Ἐκδήλωση

Χορὸς Ψαλτριῶν «**Αἱ Ἄδουσαι**». Δομειστίκαινα ἢ Διδάκτωρ κ. **Σέβη Μαζέρα**

Χορὸς Ψαλτῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης «**Chorus Nicopolitanus**». Χορὰρχης ὁ Πρωτοψάλτης κ. **Μιχαὴλ Ζάμπας**

Αΐθουσα Πολιτιστικού Κέντρου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ἐπιστημονικὲς Ἀνακοινώσεις

5ῃ ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Φλώρα Κρητικοῦ

-
- 9.30 **Maria Alexandru**, «Βυζαντινὴ Καλοφωνία, ἀπὸ τὰ χειρόγραφα στὰ ἔντυπα καὶ τὰ ἠλεκτρονικὰ μέσα»
- 9.50 **Σέβη Μαζέρα**, «Ἡ ἀνθολόγηση τῆς Ἀγιορειτικῆς Τιμιωτέρας στὶς ἔντυπες ἐκδόσεις τοῦ 19οῦ αἰώνα»
- 10.10 **Βασίλειος Βασιλείου**, «Μέλη τοῦ Στιχηραρίου στὴν ἔντυπη παράδοση τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης»
- 10.30 **Πολύκαρπος Τύμπας**, «Ὁ Πέτρος Μπερεκέτης στὶς ἔντυπες μουσικὲς ἐκδόσεις»
- 10.50 **Συζήτηση**
- 11.30 **Διάλειμμα**

6ῃ ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Μαρία Ἀλεξάνδρου

-
- 12.00 **Ἰωάννης Λιάκος**, «Ἡ καταγραφή τῶν Ἦχων μὲ ἀραβοπερσικὴ ὀρολογία στὰ ἔντυπα μουσικὰ βιβλία τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης»
- 12.20 **Μιλτιάδης Παππᾶς**, «Ἡ Μουσικὴ Τυπογραφία στὶς ἐκδόσεις Ἐξωτερικῆς Μουσικῆς»
- 12.40 **Σάββας Πρασιτίτης**, «Οἱ πρῶτες ἔντυπες μουσικὲς ἐκδόσεις στὴν Κύπρο: μιὰ πρώτη προσέγγιση»
- 13.00 **Δημοσθένης Φιστουρῆς**, «Psaltic manuscripts and editions in Constantinople during 20th century: a functional necessity or/and a traditional creativity»
- 13.20 **Συζήτηση – Λήξη πρωινῶν συνεδριῶν**

Παρασκευή 17 Δεκεμβρίου 2021

ἀπόγευμα

Αίθουσα Πολιτιστικού Κέντρου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ἐπιστημονικὲς Ἀνακοινώσεις

2η ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Ἰωάννης Λιάκος

- 17.00 **Nicolae Gheorghijă**, «Byzantine Chant Printings and their musical network in the Romanian Principalities, the Balkans and Constantinople during the first half of the nineteenth century»
- 17.20 **π. Θεόδωρος Τσαμπατζίδης**, «Μουσικὴ Ἀναγλυπτογραφία καὶ Ψαλτικὴ Τέχνη: τάσεις, καινοτόμες δράσεις καὶ προοπτικὲς»
- 17.40 **π. Romanos Joubran**, «Ἡ τυπογραφία τῶν βυζαντινῶν μουσικῶν βιβλίων στὴν ἀραβικὴ γλῶσσα»
- 18.00 **Κωνσταντῖνος Βαγενᾶς**, «Χρηστομάθεια Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, Ἱερὰ Ὑμνωδία: ἡ ἐκδοτικὴ ἰδιοτυπία τοῦ Ι. Θ. Σακελλαρίδη καὶ τὸ ἔργο ἐν προόδῳ»
- 18.20 **Συζήτηση – Λήξη 2ης ἀπογευματινῆς συνεδρίας**

ἐσπέρα, ὥρα 19.30

Ἱερὸς Μητροπολιτικὸς Ναὸς Ἀθηνῶν

ΤΡΙΘΕΚΤΗ

ἤτοι

Ἀκολουθία τοῦ Βυζαντινοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ
καὶ τὸ

ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ

Τάξις καὶ Μέλος παρὰ

Γρηγορίου Θ. Στάθη

Χορὸς Ψαλτῶν «**Ἐνήχημα**». Χοράρχης: ὁ κ. Σωτήριος Κουτσούρης

καὶ

Χορὸς Ψαλτῶν «**Ἐν Ψαλμοῖς**». Χοράρχης: ὁ κ. Σωτήριος Γεντῆς

Σάββατο 18 Δεκεμβρίου 2021

πρωί

Αίθουσα Πολιτιστικού Κέντρου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ἐπιστημονικὲς Ἀνακοινώσεις

7η ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Κωνσταντῖνος Καραγκούνης

- 9.30 **Κωνσταντῖνος Λανάρας**, «Τὰ ἔντυπα μουσικὰ βιβλία στὴ διδασκαλία τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης»
- 9.50 **Σταυρὸς Σαραντίδης**, «Ὁ ἐπαναπροσδιορισμὸς τοῦ διδασκόμενου ρεπερτορίου Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς μέσω τῆς ἔνταξης “νεωτερικῶν” μελῶν τοῦ 19ου καὶ 20οῦ αἰώνα. Σκέψεις καὶ προβληματισμοὶ ἀναφορικὰ μὲ τὴν διαχείριση τοῦ νεότερου καὶ σύγχρονου ὕλικου»
- 10.10 **Γεώργιος Κωνσταντῖνου**, «Ἡ διαίωνιση τῶν ἀδυναμιῶν τῆς μουσικῆς τυπογραφίας καὶ οἱ ἐπιπτώσεις τους στὴν Ψαλτικὴ»
- 10.30 **π. Ἰωσήφ Κουτσούρης**, «Οἱ ἀρετές, τὰ πάθη καὶ ἡ θεραπεία τῆς μουσικῆς τυπογραφίας. Σχόλια στὴν μετάβαση ἀπὸ τὴ νεωτερικότητα στὴ μετανεωτερικότητα τοῦ μουσικοῦ τυπογραφικοῦ γεγονότος»
- 10.50 **Συζήτηση**
- 11.30 **Διάλειμμα**

8η ΠΡΩΙΝΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Πρόεδρος: Σέβη Μαζέρα

- 12.00 **Ἰωάννης Ἀρβανίτης**, «Τρία σπαράγματα πρώιμης Παπαδικῆς στὴν Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος»
- 12.20 **π. Σπυρίδων Κωνσταντῆς**, «Καταγραφή μουσικῶν, λειτουργικῶν καὶ τελετουργικῶν σημείων τῆς Νεκρώσιμης Ἀκολουθίας σύμφωνα μὲ τὰ παλαιότυπα μουσικὰ βιβλία»
- 12.40 **Βασίλειος Σαλτερῆς**, «Ἡ “Ἐρμηνεία” Γερασίμου Βλάχου τοῦ Κρητὸς στὶς ἔντυπες μουσικὲς ἐκδόσεις καὶ τὸ ζήτημα τῆς παράδοσης τοῦ κειμένου αὐτῆς»
- 13.00 **Θωμᾶς Ἀποστολόπουλος**, «Ἡ ἀποτύπωση τῆς φόρμας στὸ ψαλτικὸ βιβλίον»
- 13.20 **Συζήτηση**
- 13.40 Συμπεράσματα καὶ ἀποτίμηση
Δήξη τοῦ Συνεδρίου.

ΤΡΙΘΕΚΤΗ

ἤτοι

Ἀκολουθία τοῦ Βυζαντινοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ
καὶ τὸ

ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ

Τάξις καὶ Μέλος παρὰ

Γρηγορίου Θ. Στάθη

Ἡ Διάρθρωση τῆς Ἀκολουθίας

ΕΝΑΡΞΗ

* Ἠχίζει ὁ Χορὸς ἤχον πλάγιον δ' ὡσαυτε — Εὐλογημένη
ἡ βασιλεία... — Ἀμήν

1. ΕΝΟΤΗΤΑ Α' ΑΝΤΙΦΩΝΟΥ

* Ἡ Μεγάλη Συναπτὴ ἢ τὰ Εἰρηνικά· Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυ-
ρίου δεηθῶμεν

* Εὐχή· Ὁ Θεός, ὁ ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ καθεζόμενος...

* Ψαλμὸς 44ος· ἤχος β' Εξηρεύσατο ἡ καρδιά μου λόγον
ἀγαθόν — ἐφύμνιον· Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου,
Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς

2. ΕΝΟΤΗΤΑ Β' ΑΝΤΙΦΩΝΟΥ

* Ἡ Μικρὰ Συναπτὴ· Ἐτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου
δεηθῶμεν

* Εὐχή· Δεόμεθά σου, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, μακροθύμησον
ἐφ' ἡμῖν...

* Ψαλμὸς 66ος· ἤχος δ' ἁγία Ὁ Θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς...
— ἐφύμνιον· Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ψάλλοντάς σοι
ἀλληλούια

3. ΕΝΟΤΗΤΑ Γ' ΑΝΤΙΦΩΝΟΥ

* Ἡ Μικρὰ Συναπτὴ· Ἐτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου
δεηθῶμεν

* Εὐχή· Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, οὐ ἡ δόξα ἀκατά-
ληπτος...

* Ψαλμὸς 109ος· ἤχος γ' ἰαῖα Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ
μου... — ἐφύμνιον· Ἀλληλούια, ἀλληλούια

* Εἴσοδος, ψαλλομένου τοῦ εισοδικοῦ στίχου Σὺ ἱερεὺς εἰς
τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ· ἀλληλούια,
ἀλληλούια

- * Ἐπισυνάπτεται ἡ εὐχή τῆς Σ' Ὁρας· Κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὁ διδοὺς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ...

4. ΔΙΠΛΟ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ

- * Τὸ τροπάριο τῆς Προφητείας εἰς τύπον Τρισαγίου, μὲ μικρὴ δοξολογία καὶ “περισσὴ” ἤχος β' λεαιες Ὁ ἄναρχος ἄρχεται καὶ ὁ Λόγος σαρκοῦται· πεπτωκότας ἡμᾶς προσλαμβάνει σὺν ἀγγέλοις ἀνυμνεῖν· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία
- * τὸ α' Προκείμενον (ψαλμὸς 86ος) Μήτηρ Σιών ἐρεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ
- * Ἀνάγνωσμα ἐκ τοῦ Προφητολογίου (Ἡσαΐα, κεφ. 11, στ. 1-10) Τάδε λέγει Κύριος· Ἐξελεύσεται ράβδος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί...
- * τὸ β' Προκείμενον (ψαλμὸς 110ος) Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου· σύνεσις ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν

5. Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΚΤΕΝΗΣ

- * Ἰκεσία· Εἴπωμεν πάντες ἐξ' ὅλης τῆς ψυχῆς... – Κύριε, ἐλέησον (γ')

6. ΤΑ ΚΑΤΗΧΟΥΜΕΝΑ ΚΑΙ ΔΙΠΛΟΚΑΤΗΧΟΥΜΕΝΑ

- * Εὐξασθε, οἱ κατηχούμενοι, τῷ Κυρίῳ...

7. Η ΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΚΟΝΤΑΚΙΟΥ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

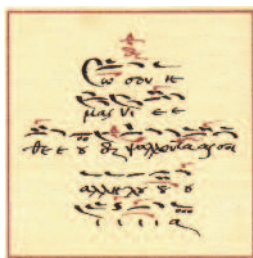
(*Βλ. τὰ κείμενα στὶς ἐπόμενες σελίδες 12-18)

- * α. Οἱ προεόρτιες ἱαμβικὲς Καταβασίαι (10ος αἰ.). ἤχος α' Ἀγαίες, μέλος Πέτρου Μπερεκέτη (α' μισὸ τοῦ 18ου αἰ.). Χριστὸς ἐν πόλει Βηθλεὲμ βρεφουργεῖται...*
- * β. Τὸ προοίμιον τοῦ Κοντακίου τοῦ Ρωμανοῦ Μελωδοῦ, σὲ ἀργὸ παπαδικὸ - κοντακαριακὸ μέλος, ἤχος γ' ἰαῖα Ἡ Παρθένος σήμερον...*
- * γ. Οἱ οἴκοι (στροφές) τοῦ Ὑμνου τοῦ Ρωμανοῦ, κατ' ἐπιλογὴν πέντε [ἐκ τῶν ΚΔ']· Τὴν Ἐδέμ Βηθλεὲμ ἤνοξε... – ἐφύμνιον· Ὁ πρὸ αἰώνων Θεὸς*

8. ΤΑ ΠΛΗΡΩΤΙΚΑ

- * Αἰτήσεις· Πληρώσωμεν τὴν δέησιν ἡμῶν τῷ Κυρίῳ...
- * Τὰ προεόρτια τροπάρια (ποίημα Ρωμανοῦ)· μέλος Γερμανοῦ Νέων Πατρῶν (β' μισὸ 17ου αἰ.), ἤχος πλάγιος β' λεχαίες Αἱ ἀγγελικαὶ προπορεύεσθε δυνάμεις... – Ὡσπερ ἐκ Πατρὸς ἀνεβλάστησας ἀμήτωρ...

ΑΠΟΛΥΣΙΣ Ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν

Οι προεόρτιες ιαμβικές Καταβασίες

Α' Ὠδὴ

Χριστὸς ἐν πόλει Βη-
θλεὲμ βρεφουργεῖται,*
τὴν ἡμῶν ὡς εὖσπλαχνος
καινουργῶν φύσιν.* Προ-
θύμως δεῦτε, γηγενεῖς, τῇ
καρδίᾳ,* ἄσμα μελωδὸν
ἄσωμεν τῷ δεσπότῃ* εἰς
αἰῶνας ἐνδόξως γὰρ δεδό-
ξασται.

Γ' Ὠδὴ

Ἵψιμέδων, ἄναρχε, εὐμε-
νὲς Λόγε,* ἐπίβλεψον,
πρόσχες μοι, δακρυρ-
ροούση,* ἐκτενῶς ἐβόα
σοι πρόπαλαι Ἄννα.*
Ἄλλ' ὡς ἐκείνης ἤκουσας
θρηνηδοῦσης,* καὶ ἡμῶν
στερέωσον τὰς φρένας,
ἄναξ,* τοῦ ἀξίως ὑμνεῖν
σου τὰ γενέθλια.

Δ' Ὠδὴ

Ἀκηκῶς ὁ προφήτης,
Χριστέ, τὴν ἀκοήν σου*
ἐφοβήθη, ὅτι μέλλεις ἐκ
Παρθένου προελθεῖν.* Καὶ
ἐβόησε τρόμῳ· δόξα τῇ δυ-
νάμει σου, Κύριε.

Ε' Ὠδὴ

Ὡ παντεπόπτα, τῶν ἀνά-
κτων τὸ κλέος,* τίς σου
τὸ φιλάνθρωπον γηγενῶν
οὐ θαυμάσει,* Ἐν γῆ γὰρ
ᾧφθης μὴ λιπῶν τὰ
πατρῶα* σήμερον πᾶσαν
ἐγκαινίζων τὴν κτίσιν,*
καὶ εἰρήνην ὡς μόνος εἰρη-
νάρχης βραβεύων.

Σ' Ὠδὴ

Εἰς βυθὸν ἀπωλείας ἢ τα-
λαίπυρος φύσις* Χριστός

μου σῶτερ, καταντήσασα
πάλαι* ἔκειτο, φεῦ μοι,
σκοτεινοῖς ἐν κευθμῶσιν.
* Ἐπεὶ δὲ τῇ σῆ θεϊκῇ δυ-
ναστείᾳ* πρὸς οὐρανῶν
ἀνέβη τὰ τερπνότατα
κάλλη,* θύσω σοι, σῶτερ,
βοᾶ, θυσίαν αἰνέσεως.

Ζ' Ὠδὴ

Ὡς οἱ παῖδες, πρόπαλαι, σοι
κράζομεν, Λόγε* γενοῦ
σῶν δούλων, σῶτερ, φύ-
λαξ καὶ σκέπη,* καὶ
σῶσον πάντας προ-
σβολῆς ἐναντίας,* ὅπως
ὑμνοῦντες σοῖς γενεθλί-
οις,* εἰς αἰῶνας λέγομεν·
εὐλογητὸς εἶ.

Η' Ὠδὴ

Νεουργὲ τοῦ σύμπαντος
κόσμου καὶ σῶστα,*
ὑμνεῖ σε πᾶσα μετ' ἀγγέ-
λων ἢ κτίσις* σκιρτᾷ
χορεύει καὶ ἀγάλλεται
τρόμῳ,* εὐλογεῖτε, λέ-
γουσα, πάντα τὰ ἔργα*
τὰ σεπτὰ γενέθλια τοῦ
λυτρωτοῦ μου,* σὺν ἐμοὶ
εἰς αἰῶνας, πόθῳ ὑπερυ-
ψιούντα.

Θ' Ὠδὴ

Χαίροις, πάναγνε θεο-
δέγμον Μαρία* χαίροις,
ἄχραντε, τῶν πεπτωκό-
των βάσις.* Ἐν σοὶ γὰρ
ᾧφθη σήμερον ὁ Δεσπό-
της,* ὦ θαῦμα! και-
νουργῶν τοὺς φθαρέν-
τας* καὶ πρὸς φῶς ἐπα-
νάγων τὸ ἀνέσπερον, κό-
ρη.

Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ΚΕ΄,
Κοντάκιον τῆς Χριστοῦ γεννήσεως,
 φέρον ἀκροστιχίδα
 τοῦ ταπεινοῦ Ῥωμανοῦ ὕμνος

Τὸ Προοίμιον ἢ Κουκούλιον

Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει,
 καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.
 Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι,
 Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι·
 δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη,
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Μέλος παπαδικὸν κοντακαριακόν, δίχορον,
 μελισθὲν νεωστὶ (α λθ') παρὰ Γρηγορίου Στάθη,
 τάχα καὶ Μαΐστορος καὶ Καθηγητοῦ
 τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης

Ἦχος ᾠὴ Γα ε

^{I⁴}

 ρα α ρα α ρα α α α α α α π

^{α'} ^{II⁶} ^{III⁶} ^{IV⁶} ^{V⁶} ^{VI⁶} ^α ^{II¹²⁽⁸⁺⁴⁾}

χορός **Η** η η η η η η Πα α α α α α α α α

^α ^{II¹²⁽⁸⁺⁴⁾} ^{III⁸} ^{IV⁸} ^{V⁸} ^{VI⁸}

 α αρ θε ε ε ε ε νος ση η η η η η η με

^{II⁸} ^{III⁸} ^{IV⁸}

 ε ε ε ε ση η με ε ρο ο ο ρο ο ο ο ον

^{III¹⁰⁽⁶⁺⁴⁾} ^{IV⁸} ^{V⁸} ^{VI⁸} ^α

 το ον υ υ υ υ υ πέρ ου ου ου ου ου σι ι

^{II⁶} ^{III⁶} ^{IV⁶} ^{V⁶} ^{VI⁶}

 ι ον τι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι

^{II⁸}

 ι ι κτει ει ει ει π

^{α'} ^{II⁶} ^{III⁶} ^{IV⁶} ^{V⁶} ^{VI⁶} ^α ^{II⁸} ^{III⁸} ^{IV⁸}

χορός **Κ**αι αι η η η η η η η η γη η η η η η

^α ^{II⁸} ^{III⁸} ^{IV⁸} ^{V⁸} ^{VI⁸}

 το σπη η η η η η η η λαι αι αι αι το σπη η η

λαι αι ο ο ο ρο ο ο ο ον τω ω α α

α α α προ σι ι ι ι ι τω ω ω προ σα

α α α α α α α α α α α γει

ο μονο-
Φωνάκης Δε ε ε γε ε ε ε

α' χορός Α αγ γε ε ε ε ε ε ε λοι οι οι οι οι

οι οι οι με τα α α ποι με ε ε ε ε ε ε

ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε νω ω ω ων

δξο ο ο ο ο ο λο γου ου ου ου ου ου ου

ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου

σι

ο μονο-
Φωνάκης Πα α α λι ι ι ι ι ν

β' χορός Μα α γοι οι οι οι οι οι οι δε ε ε ε ε ε

ε ε ε με τα α α στε ε ε ε ε ε ε ε

ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ρο ο ο

οσ ο δοι οι οι οι οι οι οι προ ου ου ου ου

ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου

ου ου ου σι π ρ

α' λ ο δοι πο ρου ου ου ου ου ου ου ου π ρ

α ου ου ου ου ου ου ου ου ο δοι πο ο ο

α ρου ου ου ου ου ου σι ι ι ι ι π ρ

α' χορός Δι η η η μας γα α α αρ ε γεν νη π ρ

η η η η η η η ε γεν νη η η η θη

η η η π ρ

β' χορός Πα δι ι ι ι ον νε ε ε ε π ρ

ε ε ε ε ε ε ε ε ο ο ο ον ο προ π ρ

ο αι ω ω ω ω ω ω νω ω ω

ω ω ω ω ων θε ε ο ο ο ο ο ο ο ο

ο ο ο ο ο ο ο ο ο ος π ρ

π ρ

Οἱ Οἴκοι καὶ τὰ Ἐφύμνια

Α' Οἶκος

ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία εἰς ἦχον Ϡ δὲ, περὶ τὸν $\text{—} \overset{\Delta}{\Delta} \text{—}$

Τὴν Ἐδὲμ Βηθλεὲμ ἤνοιξε, δεῦτε, ἴδωμεν* τὴν
τρυφήν ἐν κρυφῇ ἠύραμεν, δεῦτε, λάβωμεν* τὰ τοῦ
παραδείσου ἐντὸς τοῦ σπηλαίου* ἐκεῖ ἐφάνη ρίζα
ἀπότιστος, βλαστάνουσα ἄφεισιν* ἐκεῖ εὐρέθη φρέαρ
ἀνόρυκτον, οὐ πιεῖν Δαυὶδ πρὶν ἐπεθύμησεν* ἐκεῖ
παρθένος τεκοῦσα βρέφος* τὴν δίψαν ἔπαυσεν εὐθύς
τὴν τοῦ Ἀδάμ καὶ τοῦ Δαβὶδ* διὰ τοῦτο πρὸς τοῦτο
ἐπειχθῶμεν, ποῦ ἐτέχθη,* παιδίον νέον, ὁ πρὸ
αἰώνων Θεός.

ἦχος
 Ϡ δὲ
Nη ε
κε
α
γ
ε

$\overset{N}{\parallel} \overset{6}{\parallel}$ $\overset{10(6+4)}{\parallel}$
 Ϡ Παι δι ι ι ι ο ο ο ο ο ο ο ο ο

$\overset{\Delta}{\parallel} \overset{12(8+4)}{\parallel}$ $\overset{10(6+4)}{\parallel}$
 ον νε ε ε ε ε ε ε ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο

$\overset{N}{\parallel} \overset{8}{\parallel}$ $\overset{12(4+8)}{\parallel}$
 ο ο ο ον ο προ ο ο ο ο ο ο αι αι

$\overset{8}{\parallel}$ $\overset{12(4+8)}{\parallel}$
 αι αι ω ω ω ω ω ω ω ω ω ω νων

$\overset{M}{\parallel} \overset{8}{\parallel}$ $\overset{10(4+6)}{\parallel}$
 Θε ε ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο

$\overset{\Delta}{\parallel}$
 ο ο ο ο ος

Β' Οἶκος

ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία εἰς ἦχον Ϡ δὲ, περὶ τὸν $\text{—} \overset{\Delta}{\Delta} \text{—}$

Ὁ πατὴρ τῆς μητρὸς γνώμη υἱὸς ἐγένετο* ὁ σωτὴρ
τῶν βρεφῶν βρέφος ἐν φάτνῃ ἔκειτο* ὃν κατα-
νοοῦσα, φησὶν ἡ τεκοῦσα,* «Εἰπέ μοι, τέκνον, πῶς
ἐνεσπάρης μοι; ἢ πῶς ἐνεφύης μοι;* ὁρῶ σε, σπλάγ-
χνον, καὶ καταπλήττομαι, ὅτι γαλουχῶ καὶ οὐ νενύμ-
φευμαι* καὶ σὲ μὲν βλέπων μετὰ σπαργάνων,* τὴν
παρθενίαν δὲ ἀκμὴν ἐσφραγισμένην θεωρῶ* σὺ γὰρ
ταύτην φυλάξας, ἐγεννήθης εὐδοκήσας,* παιδίον νέ-
ον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ἄ λ λ α γ μ α ἤχος Νη ε λε α γι ε
 Παι δι ι ι ον νε ε ε ε ο ο ο ο
 ο ο ο ο ο ο ο ον ο προ αι ω ω ω
 ω νων Θ ε ε ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο
 ο ο ο ος

Γ' Οἶκος

ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία εἰς ἤχον Δι' α' αγια

Ὑψηλὲ βασιλεῦ, τί σοι καὶ τοῖς πτωχεύσασι;* Ποι-
 ητὰ οὐρανοῦ, τί πρὸς γηίνους ἤλυθας;* σπηλαιῖον
 ἡράσθης ἢ φάτνη ἐτέρφθης;* Ἴδου οὐκ ἔστι τόπος τῆ
 δούλῃ σου ἐν τῷ καταλύματι* οὐ λέγω τόπον, ἀλλ'
 οὐδὲ σπήλαιον, ὅτι καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀλλότριον.* Καὶ
 τῆ μὲν Σάρρα τεκούση βρέφος* ἐδόθη κλῆρος γῆς
 πολλῆς, ἐμοὶ δὲ οὐδὲ φωλεός* ἐχρησάμην τὸ ἄντρον
 ὃ κατώκησας βουλήσει,* παιδίον νέον, ὃ πρὸ αἰώνων
 Θεός.»

ἤχος Δι' α' αγια
 Παι δι ο ο ο ον νε ε ε ον ο προ αι
 ω ω ω ω ω νων Θ ε ο ο ο ο ο ο ο ο
 ο ο ο ος

ΣΤ' Οἶκος

ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία εἰς ἤχον Νη ε' αγια

Παραδόξων ῥητῶν ἢ Μαρὶὰμ ὡς ἤκουε,* τῷ ἐκ
 σπλάγχνων αὐτῆς κύψασα προσεκύνησε* καὶ κλαί-
 ουσα εἶπε· «Μεγάλα μοι, τέκνον,* μεγάλα πάντα
 ὅσα ἐποίησας μετὰ τῆς πτωχείας μου.* Ἴδου γὰρ
 Μάγοι ἔξω ζητοῦσί σε, τῶν ἀνατολῶν οἱ βασιλεύον-
 τες,* τὸ πρόσωπόν σου ἐπιζητοῦσι,* καὶ λιτανεύου-
 σιν ἰδεῖν οἱ πλούσιοι τοῦ σου λαοῦ* ὃ λαός σου γὰρ
 ὄντως εἰσὶν οὗτοι, οἷς ἐγεννήθης,* παιδίον νέον, ὃ πρὸ
 αἰώνων Θεός.

$\tilde{\eta}$ χος
 δλ
 Παί ο ι ι ι ο ο ον νε ε ε ε ο
 Νη ε
 ο ο ον ο προ αι ω ω ω νων Θε ε
 $\parallel^{12(4+8)}$
 ο ο γο ο ο ος δλ

ΚΔ' Οἶκος

ἐκφωνητική ἀπαγγελία εἰς ἦχον π̣ α̣ ζ̣

Σῶσον κόσμον, σωτήρ, τούτου γὰρ χάριν ἤλυθας·*
 στηῆσον πάντα τὰ σά, τούτου γὰρ χάριν ἔλαμψας*
 ἐμοὶ καὶ τοῖς Μάγοις καὶ πάσῃ τῇ κτίσει.* Ἴδου γὰρ
 Μάγοι, οἷς ἐνεφάνισας τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου,*
 προσπίπτοντές σοι δῶρα προσφέρουσι χρήσιμα, κα-
 λά, λίαν ζητούμενα* αὐτῶν γὰρ χρήζω, ἐπειδὴ μέλ-
 λω* ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον μολεῖν καὶ φεύγειν σὺν σοὶ
 διὰ σέ,* ὀδηγέ μου, υἱέ μου, ποιητά μου, λυτρωτά
 μου·* παιδίον νέον,* ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ἦχος

$\parallel^{10(4+6)}$
 Παί ο ι ι ι
 ο ο ον ο προ αι ω ω
 νε ε ε ε ο ον ο προ αι ω ω
 ω ω ω νω ω ω ω ω νων Θε ο
 Αλε αλες
 ο ο ο ο ο
 $\parallel^{10(4+6)}$
 Ι ο ο ο
 Θε ο ο ος
 π α

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΨΑΛΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Ίερός Μητροπολιτικός Ναός Ἀθηνῶν
«Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου»

Τετάρτη, 15 Δεκεμβρίου 2021

ἑσπέρα, ὥρα 7.00

Χορὸς Ψαλτῶν «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης».

Χοράρχης: Ἀχιλλεὺς Γ. Χαλδαιάκης
Καθηγητῆς - Πρωτοψάλτης

Πάθος σου βλέπων σταυρικόν, μάθημα σταυρο-
θεοτοκίον δεκαπεντασύλλαβον, μέλος τοῦ μαῖστο-
ρος Ἰωάννου Κουκουζέλη (α' μισὸ ἰδ' αἰ.)

☛ Κώδικας ΕΒΕ-ΜΠΤ 733, χφ. Χουρμουζίου Χαρτοφύ-
λακος, φ. 169α: «698. α. Ἐτερον τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου τοῦ
Κουκουζέλου· ψάλλεται δὲ εἰς τρεῖς ἤχους· πλ. α', πλ.
β', καὶ δ' Λέγετον, ἤτοι Πα, Πα (πλ. β') καὶ Βου. Χρεία
λοιπὸν ἐξηγηθῆναι ἐν ἐκάστη ἰδέα τῶν εἰρημένων ἤχων
κατὰ μέρος. Τὸ παρὸν ἤχος πλ. α' Πα» – φ. 171β «β. Τὸ
αὐτὸ στιχηρὸν εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ Λεγετος Βου» – φ. 174α
«γ. Τὸ αὐτὸ στιχηρὸν εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ πλ. β' Πα»

Τὸ Κείμενο τοῦ Μαθήματος*

Πάθος σου βλέπων σταυρικὸν σκοτιζέται φωσφόρος·
κλονεῖται φύσις σύμπασα, ρήγνυνται πέτραι φόβω.
Τῶν μαιφόνων δὲ πληθὺς εἰς κακουργίαν τρέχει
καὶ σοῦ τιτρώσκουσι πλευρὰν καὶ μετὰ μόρον, Λόγε.
Προφήταις προλεχθεῖσα δε* καὶ κόρη καὶ νεφέλη
σκοτιζέται τῇ φοβερᾷ τοῦ πάθους καταγιδί,
ὄμβρους δὲ χέει δάκρυα, ὥσπερ βροντὰς τοὺς γόους·
τέκνον, βοῶσα, μητρικῶς**, ἐκκαίεις μου καρδίαν
καὶ σπλάγχνα πλήττεις τὴν ψυχὴν ρομφαίᾳ τῇ
τοῦ πάθους

* προλήχθησαν (sic)

** φίλτατον

* Βλ. Γρ. Θ. Στάθη, Ἡ Δεκαπεντασύλλαβος Ὑμνογραφία ἐν τῇ Βυζαντινῇ Μελοποιᾷ, IBM - Μελέται 1, Ἀθῆναι 1977, σ. 208.

Πέμπτη, 16 Δεκεμβρίου 2021

έσπερα, ώρα 7.30

Χορός Ψαλτριῶν «Αἱ Ἄδουσαι»
Δομεστίκαινα: Σέβη Μαζέρα

- Φῶς ἰλαρόν, ἡ ἐπιλύχνιος εὐχαριστία, μέλος Γρηγορίου Στάθη, ἤχος δ' αγια
- Βηθλεέμ ἐτοιμάζου... – Τάδε λέγει Ἰωσήφ..., ἰδιόμελα τῆς α' Ὠρας τῶν Χριστουγέννων, μέλος Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου († 1778), ἤχος πλ. δ' νεαγιε
- Πῶς μὴ θαυμάσωμεν, δοξαστικὸν θεοτοκίον τῶν ἐσπερίων τῆς Ὀκτωήχου, μέλος Θεοδώρου Φωκαέως (†1851), ἤχος γ' νανα
- Δόξα σοι τῷ δείξαντι τὸ φῶς..., δοξολογία «ἡ μεγάλη καὶ ἔντεχνος», μέλος Μελησισεδὲκ ἐπισκόπου Ραιδεστοῦ (α' μισὸ τοῦ 17ου αἰ.), ἤχος πλ. α' ανεανες
- Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς, μεγαλυνάριο θεοτοκίον ψαλλόμενο στὴν θεία Λειτουργία τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου, μέλος Γρηγορίου Πρωτοψάλτου († 23 Δεκ. 1821), ἤχος πλ. β' νεχεανες
- Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον... Τὴν τιμωτέραν..., ἡ θ' ὠδή, τῆς Θεοτόκου (Λουκ. α' 46-55), μέλος σύντομον Κωνσταντίνου Πρωτοψάλτου († 1862), ἤχος πλ. δ' νεαγιε καὶ νανα – καὶ μέλος ἀργὸν Μπαλασίου ἱερέως καὶ Νομοφύλακος (β' μισὸ τοῦ 17ου αἰ.), ἤχος γ' νανα

Χορός Ψαλτῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικοπόλεως
καὶ Πρεβέζης «Chorus Nicopolitanus»
Χοράρχης: Μιχαὴλ Ζάμπας

- Ἡ τοῦ Ληστοῦ μετάνοια..., οἱ ὀκτὼ κατ' ἤχον ἀναστάσιμες Ὑπακοές, τὶς ὁποῖες «ἐτόνισαν καὶ ἐπρόσθεσαν εἰς τὸ Ἀναστασιματάριον οἱ μουσικολογιώτατοι διδάσκαλοι, οἱ ἐφευρεταὶ τοῦ Νέου Συστήματος» [Νέον Ἀναστασιματάριον (Πέτρου Πελοποννησίου), (ἐκδ.) Πέτρος Ἐφέσιος, Βουκουρέστι 1820]
- Λόγον ἀγαθόν..., στίχοι ἐκ τοῦ Πολυελέου τῶν θεομητορικῶν ἑορτῶν, μέλος Κοσμᾶ Εὐμορφοπούλου τοῦ Μαδυτινοῦ, Μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης († 1901), ἤχος πλ. α' ανεανες
- Ἄναπεσῶν ἐκοιμήθη ὡς λέων, μάθημα, μέλος Γρηγορίου Πρωτοψάλτου († 1821)· ἤχος πλ. β' νενανω Μουσικὸν Παράρτημα Φόρμιγγος, ἔτος β', τεῦχος 2, σ. 26: «Νῦν τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενον ὑπὸ Κωνσταντίνου Ἀ. Ψάχου ἐξ ἰδιοχείρου χειρογράφου τοῦ ἀειμνήστου Γρηγορίου Πρωτοψάλτου φέροντος

τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν: “Τὸ ἀκολούθως ἐμελοποιήθη παρ’ ἐμοῦ Γρηγορίου Λαμπαδαρίου τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, δι’ αἰτήσεως τοῦ ἐν ἰατροῖς ἀρίστου καὶ ἡμετέρου φίλου καὶ ἀδελφοῦ κ.κ. Ἀντωνίου Φωτεινοῦ. Ψάλλεται δὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ ὄρθρου τοῦ μεγάλου Σαββάτου, ἁωγὴ (1818) Μαρτίου κη’ (28)»

- Πᾶσαν νικῶντα θεραπείαν βλέποντες..., ἐκλογή τροπαρίων τοῦ παρακλητικοῦ Κανόνος εἰς λοιμὸν πρὸς τὸν ἅγιον Χαραλάμπην, πολιούχον Πρεβέζης, ποίημα ἀγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, ἤχος πλ. δ’ ἄνα
- Ταῖς τῶν Ἀποστόλων... – Ἀναστάς ὁ Ἰησοῦς..., πεντηκοστάρια τῶν Κυριακῶν, μέλη τῶν πρωτοψαλτῶν Πρεβέζης, Ἐλευθερίου Δ. Χαρμπῆ († 1972) καὶ Ἡλία Ἀσπρίδου († μέσα δεκαετίας 1970), ἤχος πρῶτος
- Δεῦτε ἅπαντες πιστῶς πανηγυρίσωμεν, δοξαστικὸν τῶν αἰνῶν τῆς Κυριακῆς τῶν Προπατόρων, μέλος Πέτρου Φιλανθίδου († 1920), ἤχος βαρὺς «ἀρμονικός»
- Ἐριρερεμ τεριρερεμ, Κράτημα, μέλος Ἰακώβου Πρωτοψάλτου († 1800), ἤχος λέγετος

Παρασκευή, 17 Δεκεμβρίου 2021

ἑσπέρα, ὥρα 7.30

Χορὸς Ψαλτῶν «Ἐνήχημα»
Χοράρχης: Σωτήριος Κουτσούρης
καὶ

Χορὸς Ψαλτῶν «Ἐν Ψαλμοῖς»
Χοράρχης: Σωτήριος Γεντῆς

Τὸ Ἱερατεῖο τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ
«Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου»

“Ἀρχων τῶν Κοντακίων”

ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ὁρεῶν κ. Φιλόθεος

ΤΡΙΘΕΚΤΗ

ἦτοι

Ἀκολουθία τοῦ Βυζαντινοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ
καὶ τὸ

ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ

Τάξις καὶ Μέλος παρὰ
Γρηγορίου Θ. Στάθη*

* Τὴν διάρθρωση τῆς Ἀκολουθίας καὶ τὰ βασικότερα (ποιητικὰ καὶ μουσικὰ) κείμενά της βλ. στὶς προηγούμενες σελίδες 12-18.

ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΛΑΙΤΥΠΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΨΑΛΤΙΚΗΣ

Μουσική Βιβλιοθήκη «Λιλίαν Βουδούρη»
Μεγάρο Μουσικής Ἀθηνῶν (Βασ. Σοφίας καὶ Κόκκαλη 1)*

15 Δεκεμβρίου 2021 – 31 Ἰανουαρίου 2022

Ὡρες: Δευτ. – Παρ.: 10.00 π.μ. – 16.45 μ.μ.
Τετ.: 10.00 π.μ. – 19.00 μ.μ.

Μὲ ἀφορμὴ τὴν πραγματοποίηση
τοῦ παρόντος Ἡ' Διεθνoῦς Συνεδρίου, πὺ πραγματοποιεῖ
τὸ ἸΔΡΥΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ
μὲ εἰδικὴ θεματικὴ
«Ἡ μουσικὴ τυπογραφία τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης· 200στὴ
ἐπέτειος (1820/21–2021)»,
ἡ ΜΟΥΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ “ΛΙΛΙΑΝ ΒΟΥΔΟΥΡΗ”
τοῦ Συλλόγου «Οἱ Φίλοι τῆς Μουσικῆς»
τοῦ Μεγάρου Μουσικῆς Ἀθηνῶν, συμμετέχουσα στοὺς
τρέχοντες ἐπετειακοὺς ἑορτασμοὺς,
συμβάλλει στὴν ἀνάδειξη καὶ τὴν σημασία τῆς μουσικῆς
τυπογραφίας καὶ ὀργάνωσε στοὺς χώρους τῆς εἰδικῆς
Ἐκθεσῆς βασικῶν ἐντύπων βιβλίων
τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς τῆς περιόδου 1820/21–1900.
Τὰ ἐκθέματα ἀνήκουν στὴν συλλογὴ
πὺ ἀπόκειται στὴν Βιβλιοθήκη ἐκεῖ,
καὶ στὴν ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Α. ΨΑΧΟΥ,
πὺ ἀπόκειται στὸ Τμῆμα Μουσικῶν Σπουδῶν – Φιλοσο-
φικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν,
ὕστερα ἀπὸ εὐγενῆ σύμπραξη καὶ σχετικὴ παραχώρηση.

ΜΟΥΣΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟ
ΘΗΚΗ
ΛΙΛΙΑΝ ΒΟΥΔΟΥΡΗ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΙ ΦΙΛΟΙ
ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

* Ἡ Βιβλιοθήκη στεγάζεται στὴ νέα πτέρυγα τοῦ Μεγάρου Μουσικῆς Ἀθηνῶν, δίπλα στὸ Αἶθριο τῶν Μουσῶν, στὸ ἐπίπεδο τῆς Αἴθουσας “Ἀλεξάνδρα Τριάντη”

IBM

Τὸ Ἰδρυμα Βυζαντινῆς Μουσικολογίας συστήθηκε ἀπὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν πζ' συνεδρίαν τῆς 24ης Ἰουνίου τοῦ 1970, ὕστερα ἀπὸ εἰσήγησιν τοῦ μακαριστοῦ μητροπολίτου Σερβίων καὶ Κοζάνης κυροῦ Διονυσίου πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Θείας Λατρείας καὶ Τέχνης Μόνιμον Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν. Λειτουργεῖ σύμφωνα μὲ τὸν Κανονισμό 17/1981 τῆς Ἱεραῖς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ΕΚΚΛΗΣΙΑ ἔτος ΝΖ', τεῦχος Β', ἀρ. 3/16. 9.1981), καὶ ΦΕΚ 135, τεῦχος πρῶτο, 10.11.1982. Διευθυντής, ἀπ' τὸ ἔτος 1999 καὶ δῶθε, καὶ ἐκδότης τῶν ἐκδοτικῶν σειρῶν τοῦ Ἰδρύματος εἶναι ὁ Ὁμότιμος Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γρηγόριος Θ. Στάθης. Ἐπιστημονικὸς συνεργάτης, ὁ Γρηγόριος Ἀναστασίου, Διδάκτωρ καὶ Πρωτοψάλτης.

IBM

The Institute of Byzantine Musicology was established by the Holy Synod of the Church of Greece during its 87th meeting that took place on 24 June 1970, following a proposal made by the Metropolitan of Serbia and Ko-zani, the Most Reverend Mgr Dionysius, addressing the Committee assembled to regulate matters pertaining to the Holy Worship and Art of the Permanent Synod Committee. The Institute of Byzantine Musicology functions according to the Regulations 17/1981 of the Holy Synod of the Church of Greece Ecclesia 50th year, vol. II, No 3/16.9.1981, and FEK [Official Government Bulletin 135, vol. 1/10.11.82). Since 1999 the direction of the Foundation is entrusted personally to Prof. Gregorios Stathis. Scientific collaborator, Dr Gregorios Anastasiou.

ΓΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΚΠΑ – ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Χορηγοί:

ΓΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

ΓΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΚΑΙ ΑΛΜΥΡΟΥ

Ἐπιχοινωγία:

ΙΔΡΥΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΓΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ